

Ruimte voor water in De Jordaan

Nummer 2 | December 2021

Wetterskip Fryslân gaat het watersysteem in bemaalingsgebied De Jordaan tussen Rinsumageast, Burdaard en Aldtsjerk verbeteren. Het is de bedoeling dat er in dit gebied een duurzame, klimaatbestendige waterhuishouding ontstaat. Door onder andere waterlopen te verbreden, verbetert de waterafvoer en -kwaliteit en ontstaat er extra waterberging. Zo houden we het water schoon en is het gebied beter beschermd tegen wateroverlast. Dit project heeft de naam 'Ruimte voor water in De Jordaan' gekregen. Met deze nieuwsbrief informeren wij u over de laatste stand van zaken van het project.

VORIGE NIEUWSBRIEF

In het voorjaar van 2021 kreeg u van ons de eerste nieuwsbrief over het gebied De Jordaan. Hierin gaven we aan welke onderdelen we in dit project gaan meenemen. De voorgestelde oplossingen hebben gevolgen voor een aantal grondeigenaren en pachters. Met deze mensen hebben wij persoonlijke gesprekken gevoerd. Tijdens deze gesprekken kwam een aantal vragen aan de orde. In deze nieuwsbrief vindt u een algemeen antwoord op deze vragen en blikken we vooruit op de volgende stappen in dit project.

HOE VERLIEPEN DE GESPREKKEN MET GRONDEIGENAREN EN PACHTERS?

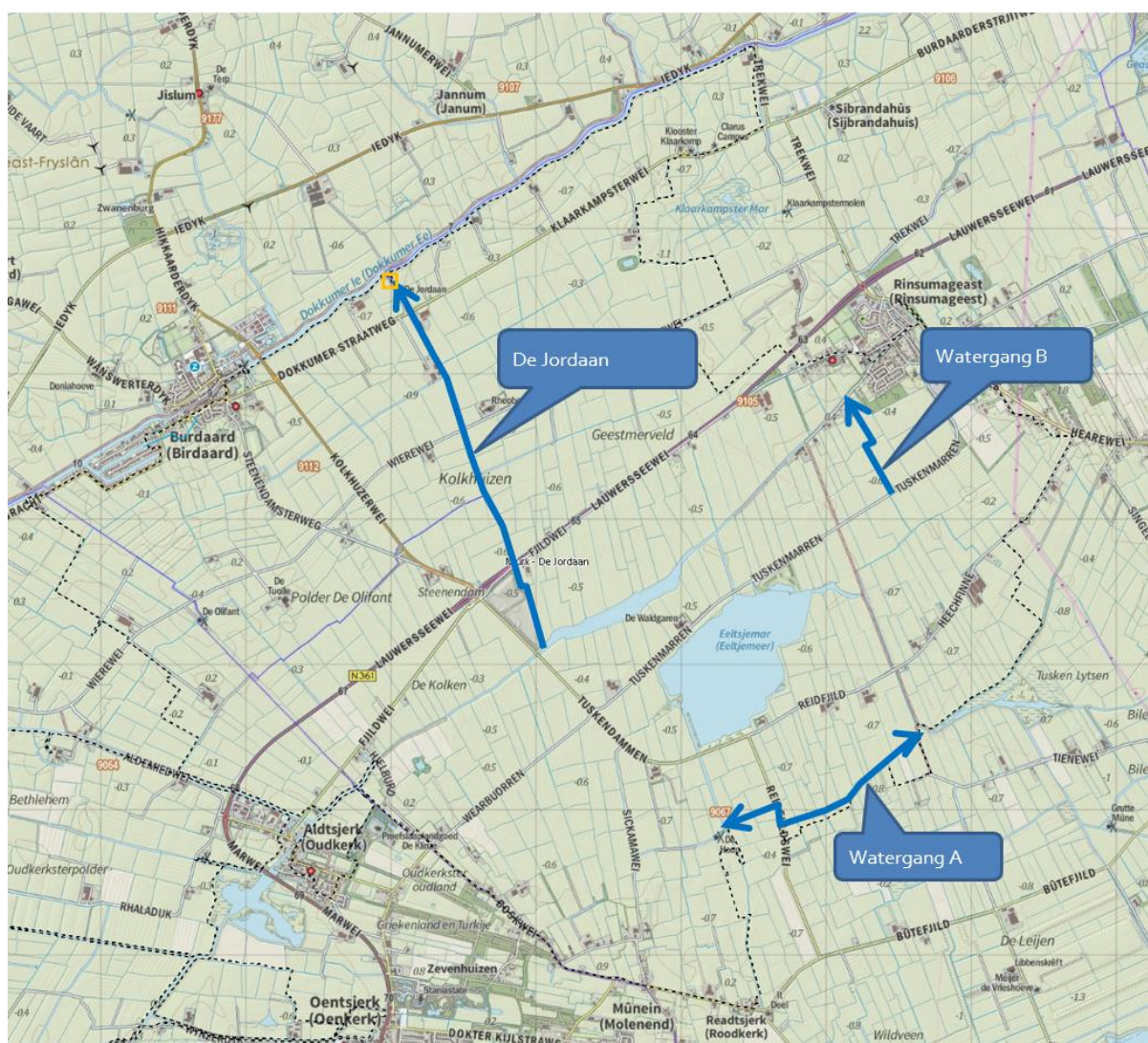
Het is alweer even geleden. In de periode waarin de gesprekken plaatsvonden, voor de zomervakantie, was het droog en zonnig weer. Gelukkig is het ondanks de drukte de meeste grondeigenaren en pachters gelukt om tijd vrij te maken voor overleg met ons in het dorps huis.

Hieronder vindt u een opsomming van de veelgestelde vragen:

- Hoe worden de verbrede watergangen straks beheerd/onderhouden?
- Welk gebied wordt via watergang B afgewaterd? En kan dit water niet via een andere route worden afgevoerd, zodat verbreding niet nodig is?
- De watergangen moeten ruimer gemaakt worden. Maar zorgen de duikers, die krapper zijn dan de watergangen, dan straks niet voor opstuwung van water?

VRAAG: HOE WORDT HET ONDERHOUD STRAKS UITGEVOERD?

We geven hieronder antwoord op de vraag hoe het toekomstig onderhoud van De Jordaan en de overige twee 'krappe sloten' (watergangen A en B) eruitziet. Deze drie watergangen met hun stroomrichting hebben we op onderstaande kaart van het bemalingsgebied De Jordaan (zwarte stippellijn) met een blauwe lijn ingetekend. Het gemaal De Jordaan is met een geel vierkantje weergegeven.

Huidig onderhoud:

De Jordaan

We onderhouden het natte profiel van De Jordaan tot nu toe met de maaiboot. Het 'droge' talud klepelen we eens in de drie jaar. Het maaisel blijft deels liggen en wordt deels afgevoerd.

Watergang A en B

Bij watergang A en watergang B voeren we het onderhoud (hekkelen) nu vanaf de kant uit. Bij deze sloten maaien we het hele talud (droog en nat) in één keer. De aanliggende grondeigenaren ontvangen de begroeiing (hekkelmateriaal) die we uit het water halen.

Toekomstig onderhoud:

In de nieuwe situatie voeren we het onderhoud van alle drie de watergangen (De Jordaan en watergangen A en B) vanaf de kant uit. Het hekkelmateriaal leggen we op de kant van de sloot die we schoonmaken. Voor grondeigenaren langs watergang A en B verandert er niet zoveel. Voor grondeigenaren langs De Jordaan wel. Zij ontvangen in de nieuwe situatie ook het hekkelmateriaal op hun land.

Bij alle drie de watergangen is nieuw: het ecologisch onderhoud. Dat betekent dat we voortaan bij het hekkelen niet alle begroeiing weghalen. In het najaar blijft straks langs één kant van de sloot 15 tot 30 procent van de begroeiing in het water en in het aangrenzende droge talud staan. Aan de andere kant van de sloot halen we de begroeiing weg. Jaarlijks wisselen we bij het onderhoud van slootkant.

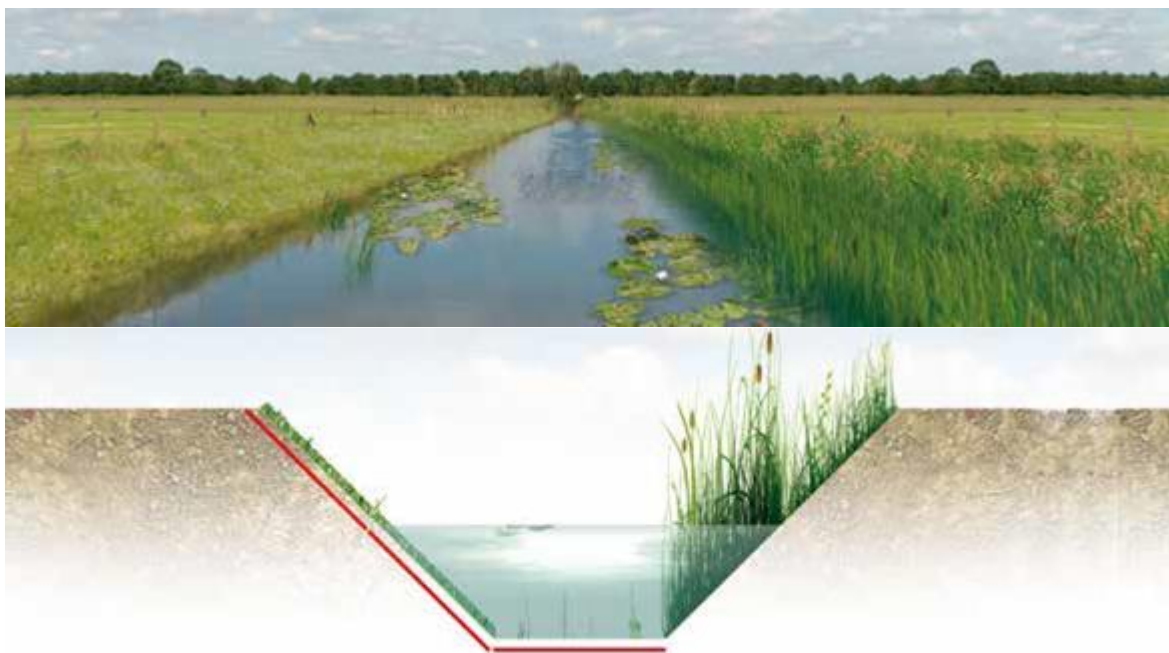
Met deze nieuwe manier van onderhoud houden we zoveel mogelijk rekening met de planten en dieren langs en in de sloot. Het vergroot de mogelijkheden voor waterdieren (ook beschermde soorten) om te overwinteren, te schuilen en zich voort te planten. En het versterkt de onderwaternatuur. Daarnaast leveren de gespaarde oeverplanten een goed leefgebied op voor vogels.

Hieronder is de toekomstige situatie in de zomer en in het najaar afgebeeld.

Situatie in de zomer:

Situatie in het najaar:

VRAAG: IS DE VERBREDING ECHT NODIG?

De Jordaan

De Jordaan is zo op het eerste gezicht een grote watergang. Onderstaande afbeelding geeft een dwarsprofiel weer van De Jordaan. De zwarte lijn geeft de bestaande situatie weer, de rode lijn het profiel dat nodig is voor een goede waterbeheersing. Dit noemen we het 'integraal leggerprofiel'.

Profiel De Jordaan met bestaand profiel (zwarte lijn) en toekomstig, integraal leggerprofiel (rode lijn).

Het verschil tussen het huidige profiel en het integraal leggerprofiel is aanzienlijk. Het maakt duidelijk dat De Jordaan voor een goede waterbeheersing breder en dieper moet worden gemaakt. In de huidige situatie heeft De Jordaan bij veel neerslag een te beperkte capaciteit om het water af te voeren. Dit zorgt in die situaties voor opstuwning van water in grote delen van het bemalingsgebied.

Omdat de watergang te klein is voor de hoeveelheid water die er doorheen moet, kan het water niet snel genoeg bij het. Hierdoor kan het gemaal zijn werk niet goed doen. In de gebieden die op grotere afstand van het gemaal liggen, loopt de waterstand op, omdat het water niet snel genoeg afgevoerd wordt. Hierdoor kan het in die gebieden soms extra nat worden.

Het verschil tussen het huidige profiel en het integraal leggerprofiel is aanzienlijk. Het maakt

duidelijk dat De Jordaan voor een goede waterbeheersing breder en dieper moet worden gemaakt. In de huidige situatie heeft De Jordaan bij extreme neerslag een te beperkte capaciteit om het water af te voeren. Dit zorgt in die situaties voor opstuwung van water in grote delen van het bemalingsgebied.

Omdat de watergang te klein is voor de hoeveelheid water die er doorheen moet, kan het water niet snel genoeg bij het gemaal De Jordaan bij de Dokkumer Ie komen. Hierdoor kan het gemaal zijn werk niet goed doen. In de gebieden die op grotere afstand van het gemaal liggen, loopt de waterstand op, omdat het water niet snel genoeg afgevoerd wordt. Hierdoor kan het in die gebieden soms extra nat worden.

Verder heeft De Jordaan aan beide kanten een houten walbeschoeiing. De conditie van deze beschoeiing is nu nog redelijk, maar deze moet op middellange termijn vervangen worden. Het vervangen van beschoeiing is kostbaar. Met het nieuwe profiel krijgt De Jordaan flauwe taluds en stroomt het water in De Jordaan minder snel. Daardoor is beschoeiing waarschijnlijk niet meer nodig. Dit is afhankelijk van de bodemopbouw. We gaan dit in de projectvoorbereiding verder onderzoeken.

Watergang A

Watergang A ligt helemaal 'achterin' het bemalingsgebied, op grotere afstand van het gemaal. Deze sloot is op dit moment te smal om het onderhoud op een manier uit te voeren die goed is voor de ecologie en daarmee voor de waterkwaliteit. Ook is de sloot te smal voor de hoeveelheid water die er doorheen moet. Het verbreden van deze watergang zorgt voor meer waterberging in het gebied dat ver van het gemaal af ligt en we kunnen de sloot voortaan ecologisch onderhouden.

Watergang B

In natte periodes geeft de (te) smalle watergang B veel opstuwung. Deze opstuwung vertraagt de waterafvoer, waardoor het oostelijk deel van het bemalingsgebied relatief nat wordt. Een alternatieve route vanuit dat gebied is in westelijke richting via het Eeltsjemar. Deze route heeft wel de benodigde capaciteit, maar bij westenwind stagneert door opwaaiing op het Eeltsjemar ook deze afvoer. Door watergang B te verbreden, lossen we het probleem met de waterafvoer op. Daarnaast zorgt de verbreding van de sloot voor extra waterberging en kunnen we de sloot voortaan ecologisch onderhouden.

VRAAG: MOETEN DE DUIKERS ONDER WEGEN DOOR NIET GROTER?

De duikers onder de wegen zijn kleiner dan de profielen van de watergangen. Veel mensen vragen zich daarom af of het wel zin heeft om de watergangen te verbreden als de duikers 'zo klein' zijn.

Dat de duikers kleiner zijn dan de watergangen heeft een reden. De kleinere duikers zorgen ervoor dat het water hier sneller stroomt. Om de duikers schoon te houden, is het goed dat de stroomsnelheid wat hoger is. Hier zijn de duikers ook op berekend. Een duiker mag dus meer opstuwung van water veroorzaken dan een stuk watergang van dezelfde lengte.

De duikers meten we tijdens de werkvoorbereiding in. We kijken of ze voldoen aan de afmetingen die ze volgens de legger moeten hebben. Op basis van de al verzamelde gegevens verwachten we niet dat er duikers in gebied De Jordaan vervangen moeten worden. De duikers voldoen aan de afmetingen die nodig zijn voor een goede waterhuishouding. De watergangen (nog) niet allemaal.

HOE GAAN WE VERDER?

We bereiden op dit moment het project verder voor. Bureau Mug uit Leek gaat in januari 2022 de aan te passen watergangen inmeten. We gaan ook de Galgesleat ten zuiden van de Reidfjild inmeten. We willen in overleg met de gemeente Dantumadeel bepalen of deze sloot nog aangepast moet worden.

Als de eerste ontwerpen klaar zijn (in maart/april 2022), maken we zo snel mogelijk een afspraak met de aanliggende grondeigenaren. We bespreken de ontwerpen graag met de eigenaren persoonlijk. Gezien het grote aantal betrokken grondeigenaren, verwachten we dat de uitvoering van het project in 2023 start.

MEER WETEN OVER DIT PROJECT?

- Kijk voor actuele informatie over project Ruimte voor water in De Jordaan op: www.wetterskipfryslan.nl/dejordaan. We vullen deze website regelmatig aan met nieuwe informatie.
- Heeft u inhoudelijke vragen of wilt u extra informatie ontvangen? Neem dan gerust contact op met Karin Brons of Klaas Bartlema via telefoon 058-292 2222 of via de mail: dejordaan@wetterskipfryslan.nl.

Gebruik van uw gegevens / afmelden nieuwsbrief

We gebruiken uw e-mailadres om u te informeren over de laatste ontwikkelingen over het project 'Ruimte voor water in De Jordaan'. Wilt u de nieuwsbrief niet meer ontvangen of heeft u bezwaar tegen het gebruik van uw e-mailadres voor dit doel? Laat het ons weten via: dejordaan@wetterskipfryslan.nl. Dan halen we u van de mailinglijst af. In onze privacyverklaring op wetterskip.nl leest u hoe wij omgaan met uw persoonsgegevens.